

ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП „ДГС ТУТРАКАН”

2023 г.

Настоящото проучване е извършено през 2015г., във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на ТП Държавно горско стопанство (ДГС) „Тутракан“ и в изпълнение на принцип 9 от стандарта за сертификация управлението на гори по системата на FSC. Инвентаризацията и проучванията са направени съгласно указанията на Националното ръководство за определяне на гори с висока консервационна стойност, изготвено от WWF - DCP.

В Националното ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план Ръководството дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящия документ, екипът се е водил изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Националното ръководство. Съответните дефиниции са адаптирани конкретно за земите и горите от горския фонд, управлявани от ТП „ДГС Тутракан“. Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина им на управление на проучваната територия. Разработени са всички консервационни стойности, установени на територията на горското стопанство. Инвентаризацията на ГВКС, свързани с наличието на редки, застрашени и изчезващи видове е продължителен процес излизащ извън рамките на един сезон. Препоръчва се базата данни за разпространението на тези ВКС да бъде постоянно актуализирана от персонала въз основа на периодични техни наблюдения.

Площта на горските територии на ТП „ДГС Тутракан“ е 9051,0 ха, от които със стопанско ползване 8332,00 ха.

Държавно горско стопанство „Тутракан“ носи името си от най-големият град в този район и негов административен център. Територията на стопанството се намира в Силистренска област и обхваща землищата на Община гр. Тутракан и част от Община гр. Главиница. „ДГС Тутракан“ се намира в северозападна Добруджа и представлява отделни, откъснати един от друг комплекси с различна големина, пръснати сред работните земи. Релефът е хълмисто-равнинен и еднообразен като в посока север става все по-равнинен и доловете се връзват все по-слабо. Билата са разляти и често преминават в обширни плата, а те от своя страна преминават в равнини. Преобладават равнинните терени 46.8% от дървопроизводителната площ. Надморските височини са малки, преобладават терени с надморска височина от 51 до 100 м. В района на стопанството теренът се състои от две различни части – р. Дунав и суходолия. Геоложкия строеж и петрографски състав в района е еднообразен. Лъсът, лъсовидните голини, песъчливите варовици и речните наноси заемат цялата територия. Дебелината на лъсовия пласт е значителна и на места достига до 40 м.

Територията на „ДГС Тутракан“ попада в Европейско-континенталната климатична област, умерено-континенталната климатична подобласт, Северен климатичен район на Дунавската хълмиста равнина (Събев и Станев, 1963). Климатът е подчертано континентален, характеризира се с рязък контраст между зимни и летни топлинни условия и режим на валежите. Общата годишна сума на валежите е много малка, с продължителни засушавания през втората половина на лятото и есента, снежната покривка е неустойчива, пролетта настъпва рано и се характеризира с късни пролетни мразове. Температурата на въздуха, валежите и динамиката на климатичните показатели, както и малката надморска височина са причина за формирането на ограничен брой типове месторастения – общо 13 на брой.

Горската растителност е представена от три основни групи насаждения: естествени издънкови насаждения от сребролистна липа, цер, благун, зимен дъб, габър, клен, келяв габър и др., които представляват основната част от дървесните запаси; интензивни култури от топола в ивицата между р. Дунав и дигата; изкуствени насаждения главно от сребролистна липа, акация, гледичия, червен дъб, полски ясен, планински ясен, явор, шестил, черен бор, смърч и др. Срещат се следните храстови видове: глог, леска, дрян, бърз, шипка, трънка, птиче грозде, аморфа и др. Основните дървесни видове, даващи облика на естествената горска растителност са акацията, тополата, сребролистната липа и церът, съставляващи 62% от площта.

За защита на естествената растителност, животинските видове, растения и др. са обявени защитени територии „Блатото край село Малък Преславец“, „Калимок – Бръшлен“, „Остров Пожарево“ и „Сая Кулак“.

Основната част от горите на територията на ТП „ДГС Тутракан“ са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

По време на процеса на идентификация на ГВКС за територията на ТП „ДГС Тутракан“, екипът работи в тясно сътрудничество с ръководството на горскостопанската единица. Ръководният състав е преминал теоретично обучение за основните принципи по прилагането на методиката на Националното ръководство по определяне, управление и мониторинг на гори с висока консервационна стойност.

През периода на проучванията са проведени консултации с представители на местните власти и сдружения за определяне на значимите за местните общности горски територии и съгласуване на режимите за стопанисване. По време на срещите те са информирани за проучването и за основните принципи на горите с висока консервационна стойност и е потърсено тяхното мнение относно възможностите за прилагане.

Препоръчително е при промени в новия горскостопански план на ТП „ДГС Тутракан“ да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за по-добро и екологосъобразно стопанисване на горските екосистеми в района.

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ

При определянето на тази ВКС се прави оценка на управлението на ТП „ДГС Тутракан“, свързано с опазването на биологичното разнообразие и защитените територии и зони. Извършва се инвентаризация на важните за района видове с природозащитна стойност, както и въздействието на лесовъдските дейности върху тях и техните местообитания.

На национално ниво в ръководството за страната са определени следните компоненти:

- Защитени територии и защитени зони
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии, както следва:

1. Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

2. ГТ в природни паркове попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие определени с планове за управление или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);

3. ГТ в природни паркове които нямат устройствени документи;

4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

На територията на ТП ДГС "Тутракан" има обявени 4 защитени територии, които отговарят на т.1 от ВКС 1.1, като всички територии са обявени като защитени местности (ЗМ), по смисъла на Закона за защитените територии.

1. Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

1. ЗМ Остров Пожарево

Площ: 71.0 хектара

Местоположение:

Област: Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** с. Дунавец, с. Пожарево

Попада на територията на РИОСВ Русе

Попада на територията на РДГ Русе: ДГС Тутракан

Документи за обявяване: Заповед No.РД260 от 17.07.1995 г., бр. 69/1995 на Държавен вестник 1-6-122-260-1995

Цели на обявяване: Запазване естествените местообитания на защитени и редки видове птици, включени в Червена книга на РБ и в списъка на застрашените видове в Европа.

Режим на дейности:

1. Забранява се строителство и всякакви други дейности, които увреждат естествения облик на местността или водния и режим

2. Забранява се провеждане на горскостопански мероприятия в периода 1 януари - 30 август

3. Забранява се залесяване с неприсъщи за района видове

4. Забранява се паша на кози и свине

5. Забранява се безпокоене, улавяне и опръстенияване на гнездящите птици и взимането на яйцата и малките им

6. Разрешава се провеждане на горскостопански мероприятия за поддържане на дървесната растителност, при максимално осигуряване на биологичните изисквания на видовете по специален устройствен проект, съгласуван с РИОС - Бургас

7. Разрешава се ловуване на едър дивеч, както и регулиране числеността на хищниците, в периода 1 септември - 30 декември

2. ЗМ Сая Кулак

Площ: 1.8 хектара

Местоположение:

Област: Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** с. Пожарево

Попада на територията на РИОСВ Русе

Документи за обявяване: Заповед No.345 от 17.05.1979 г., бр. 67/1979 на Държавен вестник

Документи за промяна: Прекатегоризация със Заповед No.РД-1210 от 24.09.2003 г., бр. 91/2003 на Държавен вестник

Цел на обявяване: Опазване на територия с характерни екосистеми и ландшафти.

Режим на дейности:

1. Забранява се пашата на домашни животни;
2. Забранява се повреждането на горската растителност;
3. Забранява се преследването на дивите животни и нарушаване на местообитанията им;
4. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя ландшафтът;

5. Забранява се извършването на каквото и да е строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено по устройствения проект на защитената територия.

3. ЗМ Калимок - Бръшлен

Площ: 5952.34 хектара

Местоположение:

1. **Област:** Русе, **Община:** Сливо поле, **Населено място:** с. Бабово, с. Бръшлен, с. Голямо Враново, с. Ряхово

2. **Област:** Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** гр. Тутракан, с. Нова Черна, с. Старо село, с. Цар Самуил

Попада на територията на РИОСВ Русе

Попада на територията на РДГ Русе: ДГС Тутракан, ДЛС Дунав

Документи за обявяване: Заповед No.РД451 от 04.07.2001 г., бр. 68/2001 на Държавен вестник

Документи за промяна: Приемане на План за управление със Заповед No.РД-886 от 07.12.2007 г., бр. 17/2008 на Държавен вестник

Цели на обявяване:

1. Запазване на разнообразието на характерни за района екосистеми и ландшафти;
2. Опазване на местообитанията на редки и застрашени растителни и животински видове.

Режим на дейности:

1. Забранява се дейности, свързани със или водещи до отводняване или нарушаване на водния режим на съществуващите влажни зони, определени като такива по начина на трайно ползване съгласно земеделските планове на съответните земища;

2. Забранява се превръщане на ливадите и пасищата от държавния и общинския поземлен фонд в обработваеми земи;

3. Забранява се намаляване на залесената площ в горския фонд;

4. Забранява се намаляване на горския фонд чрез смяна на предназначението на земята;

5. Забранява се намаляване на площта на естествените гори, собственост на държавата и общините;

6. Забранява се извеждането на сечи в гнездовите колонии на защитени видове птици;

7. Забранява се извеждането на сечи през периода март - юли (вкл.) на разстояние по-малко от 300 м от гнездовите колонии на защитени видове птици;

8. Забранява се добив на полезни изкопаеми по открит способ.

4. ЗМ Блатото край с. Малък Преславец

Площ: 154.94 хектара

Местоположение: **Област:** Силистра, **Община:** Главиница, **Населено място:** с. Малък Преславец

Попада на територията на РИОСВ Русе

Попада на територията на РДГ Русе: ДГС Тутракан

Документи за обявяване: Заповед No.РД-310 от 10.04.1986 г., бр. 34/1986 на Държавен вестник

Документи за промяна:

1. Прекатегоризация със Заповед No.РД-411 от 28.04.2004 г., бр. 48/2004 на Държавен вестник

2. Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-815 от 15.09.2010 г., бр. 87/2010 на Държавен вестник

Цел на обявяване: Запазване на характерната за района екосистема, както и местообитанията на редки и застрашени растителни и животински видове;

Режим на дейности:

1. Забранява се строителството, както и други дейности, с които се нарушава водния режим на блатото и се изменя естественият облик на местността;
2. Забранява се палене на огън, опожаряване на тръстиката и друга растителност;
3. Забранява се замърсяване на водите и земите с битови, промишлени и други отпадъци;
4. Забранява се ловуване, с изключение на едър дивеч през периода ноември - декември, на разстояние не по-малко от 150 м от брега;
5. Забранява се използване на лодки и мрежени уреди за спортен риболов;
6. Забранява се промишлен риболов;
7. Забранява се спортен риболов от западния бряг на блатото, а от източния бряг в периода от 15 април до 15 юни;
8. Забранява се навлизане с автомобили и други превозни средства, освен при извеждането на планирани сечи в района на западния бряг на блатото;
9. Забранява се лагеруване и бивакуване в района на западния бряг на блатото;
10. Забранява се късане и изкореняване на растения, бране на липов цвят и други билки;
11. Забранява се внасяне и развъждане на неприсъщи за района растителни и животински видове;
12. Забранява се паша на домашни животни извън имот №2119;
13. Забранява се извеждане на голи сечи;
14. Забранява се извеждане на санитарни и отгледни сечи в периода 15 февруари - 31 юли;

5. ЗМ“Находище на пролетно Ботурче-Бреница“**Площ:** 3,2 хектара**Местоположение:****1. Област:** Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** с. Бреница**Попада на територията на РИОСВ Русе****Попада на територията на РДГ Русе:** ДГС Тутракан**Документи за обявяване:** Заповед №.РД170 от 17.03.2015 г., бр. 33/2015 на Държавен вестник.**Цел на обявяване:** Запазване на характерната за района екосистема, както и местообитанията на редки и застрашени растителни и животински видове;**Режим на дейности:**

1. Промяна на предназначението и начина на трайно ползване на имота;
2. Строителство;
3. Търсене, проучване и добиване на подземни богатства;
4. Внасяне на неместни видове;
5. Провеждане на голи сечи;
6. Горскостопански мероприятия с които се подменя видовият състав на съществуващото горско насаждение;
7. Използване на техника за извличане на дървесина и обособяване на временни складове при извеждането на сечите в горите;
8. Разполагане на пчелини;
9. Паша на домашни животни;

Таблица 1. Данни за защитените територии в границите на ТП ДГС Тутракан

Защитена територия	Площ /ха/	Отдел/подотдел	Землище	Заповед за обявяване/ограничения	Заповед за прекатегоризация	Цел на обявяване
ЗМ “Остров Пожарево”	45,8	20-а, б, г, д, е, п, р, с, 1, 5	Пожарево	РД-260/17.07.1995 г. на Министъра на околната среда; Забранява се убиване, улавяне, опръстенияване и безпокоене на гнездящите птици, разваляне на гнездата и събиране на яйца, строителство, разкриване на кариери и други дейности, с които се изменя		Запазване на естествената заливна гора от върба и бяла топола и гнездови колонии на редки и застрашени за страната видове птици

				естествения облик на местността или водният и режим, сечи, освен отгледни и санитарни в периода 01.09.-30.12., паша на домашни животни, събиране на блатно кокиче и други видове билки		
ЗМ „Сая Кулак”	2,3	22-г, 5	Пожарево	345/17.05.1979 г. на Председателя на Комитета за опазване на природната среда-историческо място Забранява се паша на домашни животни, повреждане на горската растителност, преследване на дивите животни и нарушаване на местообитанията им, разкриване на кариери, строителство	РД-1210/24.09.2003 г. на Министъра на околната среда и водите – защитена местност	Исторически паметник
ЗМ „Калимок-Бръшлен”	1081,7	1/а,б,в,г,д,е, ж,з,и,к,л,м,1, 2/а,б,в,г,д,е, ж,з,и,к,л,1, 3/а,б,в,г,д,е, ж,з,1,2,3,4, 4/а,б,в,г,д,е, ж,з,и,к,л,м,н ,о,п,р,с,т,у,ф ,х,ц,ч,ш,щ,ю ,1,2,3,4,5, 5/а,б,в,г,д,е, ж,з,и,к,л,м,н ,о,1,2,3, 6/а,б,в,г,д,е, ж,з,и,к,л,м,н ,о,п,р,с,т,у,ф ,х,ц,ч, 7/а,б,в,г,д,е, ж,з,и,к,л,м,н ,о,п,р,с,т,у,ф ,х,ц,ч,ш,1,2, 3,4,5, 8/а,б,в,г,д,е, ж,з,и,к,л,м,н ,о,п,1,2, 9/а,б,в,г,д,е, ж,з,и,к,л,м,н ,о,п,р, 10/а,б,в,г,д, е,ж,з,и,к,л,м, н,о,п,р,с,т,у, ф,х,ц,ч,ш,щ, 1,2,3,4,5,6,	Цар Самуил, Нова Черна, Старо село, Тутракан	Заповед № РД-451/04.07.2001г. на Министъра на околната среда и водите Забраняват се дейности свързани с или водещи до отводняване или нарушаване на водния режим; превръщане на ливадите и пасищата от държавния и общинския поземлен фонд в обработваеми земи, намаляване на залесената площ от горските територии, намаляване на горските територии, чрез смяна на предназначението на земята, намаляване на естествените гори, извеждане на сечи в гнездовите колонии на защитени видове птици, извеждане		Възстановяване и запазване на Дунавските влажни зони и биологичното им многообразие

		11/а,б,в,г,д, е,ж,з,и,к,л,м, н,о,п,р,с,т,у, ф,х,ц,ч,ш,1, щ,ю,я,а1,б1, в1,г1,2,3,4, 110/б,ю1,я1 12/а,б,в,г,д, е,ж,з,и,к,л,м, 1,2,3,4, 13/а,б,в,г,д, е,ж,з,и,к,л,м, н,о,п,р,с,т,у, ф,х,ц,ч,ш,щ, ю,я,а1,1,2, 14/а,б,в,г,д, 15/а,б,в,г,д, е,ж,з,и,к,		на сечи през периода март-юли /вкл./ на разстояние по- малко от 300 м от гнездовите колонии на защитените видове птици; добив на полезни изкопаеми по открит способ;		
ЗМ „Блатото край с. Малък Преславец ”	7,6	31/в,1	Малък Преславе ц	Заповед № 310/10.04.1986г. на Председателя на Комитета за опазване на природната среда – природна забележителност Забранява се строителството, палене на огън, опожаряване на тръстиката и друга растителност, замърсяване с битови, промишлени и други отпадъци, ловуване, с изключение на едър дивеч през периода ноември- декември, на разстояние по- малко от 150 м от брега; Използване на лодки и мрежени уреди за спортен риболов, промишлен риболов, спортен риболов от западния бряг на блатото, късане и изкореняване на растения, бране на липов цвят и други билки, паша на домашни животни извън имот № 2119, извеждане на голи сечи, извеждане н санитарни и отгледни сечи в периода 15.02.- 31.07.	Заповед № РД- 411/28.04.2004г . на Министъра на околната среда и водите и актуализирана със Заповед № РД- 815/15.09.2010г . на Министъра на околната среда и водите	Опазване на разнообразна водна и блатна растителност, която е представена от редки и защитени видове растения – жълта водна роза, бяла водна лилия, и птици – малък воден бик, осояди и др.

ЗМ“Наход ище на пролетно Ботурче- браница“	З,Зх а	126д,е	Браница	Заповед No.РД170 от 17.03.2015 г., бр. 33/2015 на Държавен вестник Промяна на предназначението и начина на трайно ползване на имота; Строителство; Търсене , проучване и добиване на подземни богатства; Внасяне на неместни видове; Провеждане на голи сечи; Горскостопански мероприятия с които се подменя видовият състав на съществуващото горско насаждение; Използване на техника за извличане на дървесина и обособяване на временни складове при извеждането на сечите в горите; Разполагане на пчелини; Паша на домашни животни;		Запазване на находище на пролетно Ботурче
--	-----------	--------	---------	---	--	--

4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Идентифицирани защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие на територията на стопанството са 4 зони за опазване на местообитанията и 3 зони за опазване на местообитанията на птиците.

Данни за защитените зони по Закона за биологичното разнообразие, попадащи в границите на ТП „ДГС Тутракан“:

I. Защитени зони за опазване на местообитанията:

1. Калимок - Бръшлен - BG0000377

Площ: 7550.18 хектара

Местоположение:

1. Област: Русе, **Община:** Сливо поле, **Населено място:** с. Бабово, с. Бръшлен, с. Голямо Враново, с. Ряхово

2. Област: Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** гр. Тутракан, с. Нова Черна, с. Старо село, с. Цар Самуил

Попада на територията на РИОСВ Русе

Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-377-122-2007

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 2 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата: http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000377/BG0000377_PS_16.pdf

Подотделите, в които попада ЗЗ „Калимок-Бръшлен” – BG0000377 са: 11 е1, ж1, з1, и1, 16 с1, т1, с обща залесена площ 8.5 ха. в т.ч. защитена зона за опазване на дивите птици с обща залесена площ 8.5 ха.

2. Защитена зона Лудогорие - Боблата - BG0000171

Площ: 4838.03 хектара

Местоположение:

1. Област: Разград, **Община:** Завет, **Населено място:** с. Прелез, с. Сушево

2. Област: Разград, **Община:** Кубрат, **Населено място:** гр. Кубрат, с. Бисерци, с. Задруга, с. Мъдрево, с. Савин, с. Севар, с. Тертер

3. Област: Силистра, **Община:** Главиница, **Населено място:** с. Осен, с. Стефан Караджа

4. Област: Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** с. Белица, с. Бреница, с. Варненци, с. Преславци, с. Старо село, с. Сяново, с. Шуменци

Попада на територията на РИОСВ Русе

Документи за обявяване:

Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-171-122-2007

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата: http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000171/BG0000171_PS_16.pdf

Подотделите, в които попада ЗЗ „Лудогорие-Боблата” – BG0000171 са: 105 н, о, с1, т1, у1, х1, ц1, ч1, ш1, щ1, ю1, 108 а, ц, ч, 112 о5, с обща залесена площ 32.9 ха.

3. Боблата - BG0000180

Площ: 3216.87 хектара

Местоположение: Област: Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** гр. Тутракан, с. Старо село, с. Шуменци

Попада на територията на РИОСВ Русе

Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-180-122-2007

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 5 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата: http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000180/BG0000180_PS_16.pdf

Подотделите, в които попада ЗЗ „Боблата” – BG0000180 са: 16 в1, г1, е1, ж1, з1, и1, к1, р1, 68 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 69 а, б, в, г, д, 1, 70 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 71 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 72 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 73 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 74 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 75 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 76 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 77 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, л, м, н, о, п, р, с, у, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 78 а, б, в, г, д, е, з, и, 79 а, г, д, е, ж, з, и, к, л, 80 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 81 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, 1, 2, 3, 82 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, 83 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м,

1, 84 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 85 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 86 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, 1, 2, 3, 87 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, о, п, р, с, т, у, ф, х, 1, 2, 88 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 89 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 90 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 91 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 92 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 93 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 94 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, 1, 2, 95 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, 1, 2, 96 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, 1, 2, 3, 4, 5, 97 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 98 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 99 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, 1, 2, 100 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 101 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 102 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 103 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ю, 1, с обща площ 2606,2 ха, от която 2527.7 ха залесена, 1.8 ха незалесена дървопроизводителна и 76.7 ха – незалесена недървопроизводителна. в т.ч. защитена зона за опазване на дивите птици с обща залесена площ 2.4 ха.

4. Защитена зона Пожарево - Гарван - BG0000530

Площ: 6304.92 хектара

Местоположение:

1. Област: Силистра, **Община:** Главиница, **Населено място:** с. Долно Ряхово, с. Малък Преславец

2. Област: Силистра, **Община:** Силистра, **Населено място:** с. Ветрен

3. Област: Силистра, **Община:** Ситово, **Населено място:** с. Гарван, с. Попина

4. Област: Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** гр. Тутракан, с. Дунавец, с. Пожарево

Попада на територията на РИОСВ Русе

Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-530-122-2007

Документи за промяна: Промяна в площта - увеличаване с Решение No.811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 6 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата: <http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000530&siteType=eHabitatDirective>

Подотделите, в които попада ЗЗ „Пожарево-Гарван” – BG0000530 са: 21 ж, з, и, к, л, м, н, о, д1, е1, ж1, з1, и1, с1, т1, у1, ф1, х1, ц1, ч1, 7, 8, 9, 22 г, е, з, и, к, м, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, в1, г1, д1, е1, щ1, ю1, я1, а2, з2, и2, ц2, ю2, о3, 5, 23 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, о, п, р, с, т, у, 1, 24 а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, н1, 1, 2, 25 г, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, я, 26 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, н, о, п, р, с, т, у, ф, 1, 27 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, н, 28 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, ф, 1, 2, 29 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 30 с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 31 а, и, к, л, 32 а, б, г, д, е, ж, 33 а, б, г, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, 1, 2, 3, 4, 5, 34 л, м, н, о, п, р, с, т, у, 2, 3, 4, 35 г, д, е, ж, з, 36 д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, 2, 3, 4, 5, 6, 38 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, щ, ю, я, а1, б1, 64 л, м, н, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, 1, 2, 3, 65 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, 1, 2, 66 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 67 е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ш, щ, я, а1, б1, в1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, с обща площ 1413.9 ха, от която 1395.3 ха залесена и 18.6 ха – незалесена.

в т.ч. семенна база 64 м, с обща залесена площ 3.2 ха. и в т.ч. лесопарк с обща площ 231.9 ха, от която 227.2 ха залесена и 4.7 ха – незалесена. Отдели и подотдели: 64 л, н, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, 1, 2, 3, 65 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, 1, 2, 66 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 67 е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ш, щ, я, а1, б1, в1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, с обща площ 231.9 ха, от която 227.2 ха залесена и 4.7 ха – незалесена. в т.ч. защитена зона за опазване на дивите птици с обща залесена площ 2.4 ха.

II. Защитени зони за опазване на птиците:

1. Комплекс Калимок - BG0002030

Площ: 9429.22 хектара

Местоположение:

1. Област: Русе, **Община:** Сливо поле, **Населено място:** с. Бабово, с. Бръшлен, с. Голямо Враново, с. Ряхово

2. Област: Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** гр. Тутракан, с. Нова Черна, с. Старо село, с. Цар Самуил

Попада на територията на РИОСВ Русе

Документи за обявяване: Заповед No.РД-831 от 17.11.2008 г., бр. 108/2008 на Държавен вестник 2-1-2030-831-2008

Документи за промяна: Промяна в режима на дейностите със Заповед No.РД-86 от 28.01.2013 г., бр. 10/2013 на Държавен вестник

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Голям воден бик (*Botaurus stellaris*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Червена каня (*Milvus milvus*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сив жерав (*Grus grus*), Голяма пъструшка (*Porzana porzana*), Средна пъструшка (*Porzana parva*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Кокилобегач (*Himantopus himantopus*), Саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), Бойник (*Philomachus pugnax*), Голяма бекарина (*Gallinago media*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Малка чайка (*Larus minutus*), Дебелоклюна рибарка (*Gelochelidon nilotica*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Белочела рибарка (*Sterna albifrons*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Черна рибарка (*Chlidonias niger*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълавач (*Picus canus*), Черен кълавач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълавач (*Dendrocopos medius*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Синьогушка (*Luscinia svecica*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Червеногуш гмурец (*Podiceps grisegena*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas penelope*), Сива патица (*Anas strepera*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Клопач (*Anas clypeata*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Звънарка (*Bucephala clangula*), Голям нирец (*Mergus merganser*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Малка бекарина (*Limnocryptes minimus*), Средна бекарина (*Gallinago gallinago*), Черноопашат крайбрежен бекас (*Limosa limosa*), Голям червеноног водобегач (*Tringa erythropus*), Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), Малък зеленоног водобегач (*Tringa stagnatilis*), Голям зеленоног водобегач (*Tringa nebularia*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Белокрыла рибарка (*Chlidonias leucopterus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;

2. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;

3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;

4. Забранява се унищожаването на островни образувания;

5. Забранява се извеждането на сечи, с които се подменят естествени алувиални гори;

6. Забранява се отстраняването на растителност по бреговете на напоителни/отводнителни канали през размножителния период (март - август);

7. Забранява се косенето на тръстика в периода от 1 март до 15 август;
 8. Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност.
 9. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
 10. Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързо движеща се техника и преди 15 юли.
- Подотделите, в които попада ЗЗ „Комплекс Калимок” – BG0002030 са:** 11 е1, ж1, з1, и, 16 с1, т1, с обща залесена площ 8.5 ха.

2. Стената - BG0002031

Площ: 79.73 хектара

Местоположение: Област: Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** гр. Тутракан

Попада на територията на РИОСВ Русе

Документи за обявяване: Заповед No.РД-566 от 05.09.2008 г., бр. 84/2008 на Държавен вестник 2-1-2031-566-2008

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. **Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР:** Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Осояд (*Pernis apivorus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Синявица (*Coracias garrulus*), Полска бъбрица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*);

2. **Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР:** Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

1. Забранява се залесяването на ливадите и пасищата, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
2. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета, защитни горски пояси) при ползването на земеделските земи като такива;
3. Забранява се депонирането и временното съхранение на отпадъци;
4. Забранява се достъпа на хора и животни в радиус 300 метра около колонията на Пчелояд (*Merops apiaster*), Синявица (*Coracias garrulus*) и гнездата на Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*) през периода на гнездене (1 март - 31 юли);
5. Забранява се разкриването на нови и разширяването площта на съществуващи кариери, разрушаването на скали и изземването на пясък от пясъчната стена;
6. Забранява се използването на пестициди (включително второ поколение родентициди) и торове (с изключение на оборски тор) в пасища и ливади.

Подотделите, в които попада ЗЗ „Стената” – BG0002031 са: 16 в1, г1, р1 с обща залесена площ 2.4 ха., в т.ч. семенна база с обща залесена площ 54.0 ха. Отдели и подотдели: 73 е, 83 а, 84 а, 89 г, 91 д, 96 ж, с обща залесена площ 54.0 ха.

3. Блато Малък Преславец - BG0002065

Площ: 372.22 хектара

Местоположение: Област: Силистра, **Община:** Главиница, **Населено място:** с. Малък Преславец

Попада на територията на РИОСВ Русе

Документи за обявяване: Заповед No.РД-568 от 05.09.2008 г., бр. 84/2008 на Държавен вестник 2-1-2065-568-2008

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. **Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР:** Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*), Осояд (*Pernis apivorus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Сив кълавач (*Picus canus*), Черен кълавач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълавач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълавач (*Dendrocopos syriacus*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*);

2. **Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР:** Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Сива патица (*Anas strepera*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Лятно бърне (*Anas querquedula*),

Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Обикновена калутерица (*Vanellus vanellus*), Късокрил къкавец (*Actitis hypoleucos*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на ливадите и пасищата, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди (включително второ поколение родентициди) и торове (с изключение на оборски тор) в пасища и ливади;
4. Забранява се извършването на сечи в горите от местни видове, които водят до намаляване на тяхното площно разпространение или до смяна на видовете;
5. Забранява се косенето на тръстика и отстраняването на влаголюбива растителност в периода от 1 март до 15 август;
6. Забранява се добиването на подземни богатства;
7. Забранява се депонирането на отпадъци.

Подотделите, в които попада ЗЗ „Блато Малък Преславец” – BG0002065 са: 32 а, б, г, д, е, ж, 33 а, б, г, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, 1, 2, 3, 4, 5, 34 с, т, 3, 4, с обща площ 129.2 ха, от която 123.9 ха залесена и 5.3 ха – незалесена.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. За защитените територии в обхвата на ДГС се спазват стриктно разпоредбите, посочени в заповедите за обявяване. За ЗМ "Калимок-Бръшлен има изготвен и одобрен План за управление. За тази ЗМ да се спазват режимите, заложи в него.
2. За защитените зони в границите на ДГС няма изготвени и приети планове за управление. До изготвянето на такива, стопанисването да се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие и заповедта за обявяване.
3. За защитените територии и зони в обхвата на ДГС са в сила и следните допълнителни норми и ограничения:
 - ✓ За природните горски местообитания, включени в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие, се прилагат нормите и режимите за горскостопанските мероприятия, дефинирани в наръчника "Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000", издаден от Изпълнителна агенция по горите.
 - ✓ Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ДГС, включени в границите на защитените зони. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.
 - ✓ Санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, се водят само в случаите когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети. Санитарни сечи при каламитети се провеждат само при наличие на повреди и съхнене на дървета, съставляващи не по-малко от 20% от запаса на насаждението, при спазване нормите за запазване на количествата мъртва дървесина посочени по-долу.
 - ✓ При провеждане на сечи се запазват стояща и лежаща мъртва дървесина и загиващи дървета, които са не по-малко от 10% от запаса на насаждението преди сечта, като не по-малко от 5% е стояща мъртва дървесина. Мъртви дървета, застрашаващи безопасността на хора и съоръжения в гората, се повалят и оставят като лежаща мъртва дървесина.
 - ✓ Прилаганите лесовъдски мероприятия да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси.
 - ✓ В горите в които се планира провеждане на отгледни сечи са в сила следните ограничения и норми:
 - не се допуска еднократно отсичане на повече от 20% от запаса на насаждението;
 - склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на отгледни сечи не се допуска да бъде по-малка от 0,8;
 - за осигуряване на акумулация на мъртва дървесина при отгледните сечи се запазват подтиснати и част от некачествените, повредените и особено загиващи дървета, които не конкурират директно качествени дървета.
 - ✓ приоритет имат възобновителните сечи с дълъг възобновителен период;

- ✓ в насажденията с изведени подготвителни и осеменителни и осветителни фази на постепенна сеч, следващите фази на сечта да се изведат в съответствие с принципите на дългосрочните възобновителни сечи;
- ✓ клоните и остатъците от сечта се оставят равномерно разпръснати в местата на падане на дърветата извън местата с подраст;
- ✓ извозът на отсечената дървесина се извършва само на секции;
- ✓ използват се техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка и пътната инфраструктура;
- ✓ след прекратяване на горскостопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Поради липсата на изготвени и приети планове за управление на представените защитени територии и защитените зони е необходимо ръководството на ДГС, което по закон отговаря за управлението на защитените територии, да следи за неблагоприятни въздействия върху ВКС. Съвместно с РИОСВ Русе и ДПП Русенски Лом трябва да се определят стандартните процедури и индикатори за мониторинг, с цел идентификация и предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените територии и зони. Например може да се следи за въздействия на горскостопанските дейности върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.

ЗАПЛАХИ

1. Намаляване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и на техните популации в резултат на човешка намеса.
2. Нарушаване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видовете.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от Приложение 1 към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТ, включваща местообитания на видовете, включени в Приложение 1 към ръководството е ГВКС.

Растителни видове с консервационен статут и локално значение за територията на ДГС “Тутракан”

Едроплоден хрян (*Armoracia macrocarpa* (Waldst. & Kit.) Kit. ex Baumg.)

Природозащитен статут. Застрашен [EN A1c; B1ab(ii,iii,iv)+2ab(ii,iv)]. БК.

Многогодишно тревисто растение с дебело коренище. Стъблото високо 100–150 cm, изправено, голо. Приосновните листа продълговатояйцевидни, закръглено назъбени, на дръжки; стъбловите листа приседнали или на къси дръжки, ланцетни, назъбени. Цветовете 8–10 mm в диаметър, събрани в метлицовидни съцветия. Венчелистчетата бели, дълги 7–8 mm. Плод шушулица, 10–15 mm в диаметър. Цв. IV–VII, пл. V–VIII. Опрашва се от насекоми. Размножава се със семена. Разпространено по брега на р. Дунав и по островите в реката (Голям Бръшлян). Среща се в състава на разредени алувиални гори и в крайнините им, но вторично навлиза и в тополови култури, по периферията на блата. Издържа на продължително заливане. Повечето установени популации са малочислени, само на о-в Голяма Бързина (Беленска островна група) има

многочислена популация.

Разпространение в България. Североизточна България, Дунавска равнина (край р. Дунав – островите; до 100 m н. в. (Цонев 2012).

Видът е включен в Червена книга на Р. България т. 1 (Пеев и др. /ред./ 2012) с категория „застрашен“ и в Бернската конвенция.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида в границите на горското стопанство. При провеждане на лесовъдските мероприятия да не се нанасят механични повреди на индивидите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

ЗАПЛАХИ

Пряко унищожение на индивиди и промяна в условията на средата в резултат на горскостопанските дейности, опожаряване на територията, паша на домашни животни, изкореняването, изкубването и всякакъв вид пряко унищожение на вида от антропогенни дейности и антропогенна намеса. Разораване, разкопаването, добив на природни ресурси и всеки вид пряко въздействие и промяна на месторастенето.

Животински видове включени в Приложение 1 към Националното ръководство, установени на територията на ДГС “Тутракан”

Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*)

Известен е още като малка дяволица или карабатак. Оперението му е черно-кафяво, като двата пола са практически неразличими. Дължина на тялото: 50 cm. Размах на крилете: 85 cm. Възрастните през размножителния период са черно-кафяви с бели щрихи по тялото и метален блясък по крилата. През есенно-зимния период щрихите и блясъкът изчезват. Младите са с бяло подбрадие и белезникави корем и гърди. Лети с бързи плитки махове ниско над водата. Издаващи звуци: В гнездовите колонии - нисък насечен крясък.

На територията на ТП „ДГС-Тутракан“ популацията на вида е съсредоточена в остров Пожарево в отдел [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Не се водят сечи в горите в радиус от най-малко 200м около водните басейни, където е регистрирано присъствие на вида. В радиус от 300 м около гнезда на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.04 – 01.08. Да не се допуска отстрел на индивиди от вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на пола и възрастова структура на колонията, здравословно състояние (външни признаци).

ЗАПЛАХИ

Пресушаване на водоемите, изсичане на крайречните дървета и храсти, безпокойство по време на гнезденето, отстрел в рибовъдни стопанства, оплитане в рибарски мрежи, замърсяване на водите.

Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*)

Големият корморан или голяма дяволица, карабатак е най-едрият от трите вида корморани, които гнездат в България. В брачно оперение се отличава по белезникавите страни на шията и наличието на две бели (видими отдалеч) петна на слабините, близо до подкрилията. Извън размножителния период е възможно да се объркат както възрастните, така и младите птици със средната дяволица по местата, където зимуват и двата вида. Видът е специализиран ихтиофаг – храни се с риба. Дневно изяжда по 0,5 – 0,75 kg риба, но яде и жаби и дребни водни змии. В горещо време родителите пренасят вода с клюна си, с която пръскат малките си корморанчета в гнездото, за да се разхладят.

На територията на ТП „ДГС-Тутракан“ популацията на вида е съсредоточена на остров Пожарево в отдел [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Не се водят сечи в горите в радиус от най- малко 200м около водните басейни, където е регистрирано присъствие на видовете. В радиус от 300 м около гнезда на видовете не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.04 – 01.09. Да не се допуска отстрел на индивиди от тези видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на пола и възрастова структура на колонията, здравословно състояние (външни признаци).

ЗАПЛАХИ

Пресушаване на водоемите, изсичане на крайречните гори, безпокойство по време на гнезденето, отстрел в рибовъдни стопанства.

Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*) и всички останали видове чапли

На територията на ТП „ДГС-Тутракан” популацията на вида е съсредоточена на остров Пожарево в отдел [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Не се водят сечи в горите в радиус от най- малко 200м около водните басейни, където е регистрирано присъствие на видовете. В радиус от 300 м около гнезда на видовете не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.04 – 01.09. Да не се допуска отстрел на индивиди от тези видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на пола и възрастова структура на колонията, здравословно състояние (външни признаци).

ЗАПЛАХИ

Пресушаване на влажните зони, замърсяване на водите, браконьерски отстрел, безпокойство през периода на размножаване.

ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Целта на този елемент е да осигури запазването на гори с важни концентрации на видове, които използват дадената горска територия постоянно или само през определено време или в отделни фази от жизнения си цикъл. Тук се включват критични места за размножаване и миграции, миграционни маршрути и коридори (по отношение на географската ширина или надморската височина). В тази ВКС могат да бъдат използвани съществуващите системи за определяне на територии с високи концентрации на видове, например Орнитологично важни места, Ботаническо важни места, Херпетологично важни места и т.н.

Примери за важни временни концентрации:

- Концентрации на мигриращи птици
- Токовища на глухари
- Колонии от прилепи
- Миграции на риби до местата за хвърляне на хайвер
- Сватбовища на елени

Регистрираните сватбовища на благороден елен на територията ТП ДГС Тутракан са:

[REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да се контролира строго браконьерството в района. Да се регулира числеността на хишниците.

Да се ограничат горскостопанските работи в периода 01-30.09, около сватбовищата на благородния елен.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Провеждане на ежегодно преброяване на елените в района и определяне на половото съотношение на животните.

ЗАПЛАХИ

Безпокойство - най-сериозният фактор за повечето видове от ловната фауна, около местата на сватбуване и отглеждане на малките. Висока плътност на хишниците. Завишена плътност на скитащи и бездомни кучета. Затруднена миграция. Тежки зими. Недостатъчна хранителна база (открити площи, дивечови ниви, поляни). Нарушена полова и възрастова структура. Браконьерство.

ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ.

Гори, които съдържат жизнеспособни популации на повечето или всички местни видове, трябва да имат голяма площ и да са сравнително неповлияни от човешка дейност и с ниско ниво на фрагментация (% незалесени територии). Целта на определяне на тази консервационна стойност е да бъдат включени типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от съответния горско-растителен район.

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие.

Тази консервационна стойност не е установена на територията на стопанството.

ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ

ГВКС представляват всички ГТ, включени в списъка на Приложение 4 към Националното ръководство. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (Old growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс от видове от специфични екологични и таксономични групи.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ГСП на ТП „ДГС Тутракан“. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към Приложение 4 на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ТП „ДГС Тутракан“ са идентифицирани 6 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

ЗАПЛАХИ

1. Изчистване на насаждения от мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с хралупи, единични и групи със стари дървета.

2. Антропогенна фрагментираност на територията.

3. Намаляване процента на ГФС.

4. Намаляване процента на лесистост.

G1.1112 Eastern European poplar-willow forests/Крайречни върбово-тополови гори

В това местообитание се развиват крайречни, най-често смесени върбово-тополови, или чисти върбови или тополови гори в низините и равнините, в условията на континентален климат в Северна България. Най-голямо разнообразие имат в поречието на р. Дунав и по островите му. В долните и средни течения на големите притоци на р. Дунав – Искър, Огоста, Лом, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, са се запазили на различни места като тесни ивици, доминирани главно от бяла върба или малки петна от бели и черни тополи. Развиват се на глинесто-песъчливи, богати най-често карбонатни алувиални (наносни) почви. Те са добре аерирани и богати на хумус, но хумификацията им периодично се прекъсва от заливанията и отлагането на нови наноси. Богати са на азот, с което се обяснява и наличието на много нитрофилни видове в състава на горската растителност. Терените се характеризират с различно по продължителност и височина на водния стълб заляване от „черешовите“ води, с максимум в края на май до началото на юни. Най-продължително (4-6 месеца) се залива зоната разположена до 2 m височина от средното ниво на р. Дунав. В зоната над 5 m, където заливанията са спорадични, растителността се развива върху карбонатни черноземи, а в местата със задържане на вода и отлагане на наноси главно по „затоните“ (канални) на островите и блатата - на ливадно-блатни почви. Основни едификатори в

най-дълго заливаната част са *Salix alba* и *Salix x rubens* - хибрид на *Salix alba* и *Salix fragilis*. Заедно с тях често се срещат *Populus alba* и *P. nigra*, и по-рядко типичната *Salix fragilis*. Върбите формират пионерни съобщества на освободените песъчливо-глинести коси и алувиални наноси, които постоянно се променят в зависимост от динамиката на наносите на р. Дунав. Върбите достигат височина около 8-12 m, а проективното им покритие до 80-90 %. Развиват въздушни корени, като броят и гъстотата им зависят от продължителността на заливане. На места е развит храстов етаж, в който участват *Rubus caesius* var. *aquaticus* (основен доминант), *Crataegus monogyna*, *Cornus sanguinea*, *Euonymus europaeus*, *Ligustrum vulgare* и по-рядко *Frangula alnus*, *Viburnum opulus*. На много места (особено по р. Дунав) първичната структура на крайречните гори е силно променена от масовото участие в храстовия етаж на инвазивния американски вид *Amorpha fruticosa*. За върбовите гори е характерно, че се срещат често увивни растения – *Clematis vitalba*, *Humulus lupulus*, *Vitis sylvestris*. Флористичната структура на тревния етаж е много разнообразна и включва предимно хигрофити, нитрофили и много рудерали. На по-осветените и по-дренирани места височината на този етаж може да надмине 1,5 m. Най-често в него участват *Althaea officinalis*, *Bidens frondosa*, *B. tripartita*, *Calystegia sepium*, *Cirsium arvense*, *Echinochloa crus-galli*, *Erigeron annuus*, *Euphorbia lucida*, *E. palustris*, *Galium aparine*, *G. palustre*, *Glycyrrhiza echinata*, *Iris pseudacorus*, *Leucorum aestivum*, *Lycopus europaeus*, *Lysimachia nummularia*, *L. vulgaris*, *Lythrum salicaria*, *Myosotis scorpioides*, *Phalaris arundinacea*, *Phragmites australis*, *Polypogon viridis* (= *Agrostis verticillata*), *Rorippa amphibia*, *Solanum dulcamara*, *Stachys palustris*, *Symphytum officinale*, *Typha latifolia*, *Urtica dioica*. Рудералните и нитрофилни видове доминират по откритите места, които се появяват при деградацията вследствие на антропогенната дейност или на естественото изреждане на върбовите гори, когато те надминат 40-50 годишна възраст. Прекратяването на ежегодните заливания също води до ксерофитизация, рудерализация и увеличаване на участието на *Amorpha fruticosa* - вид, който не издържа на продължителното заливане.

Върбите формират и смесени фитоценози с други дървесни видове, които понасят преовлажняването и заливанията. Това са най-често черната (*Populus nigra*) и бялата (*Populus alba*). Те са сравнително по-сухолюбиви от върбите и се развиват при заливане до около 60 дни. На места образуват и монодоминантни, но неголеми по площ гори, които имат флористична структура много близка до тази на върбовите гори. Заради това всички смесени върбово-тополови съобщества с участие или доминиране на *Populus alba*, *P. nigra*, *Salix alba*, принадлежат към една асоциация *Salicetum albae* s.l. (= *Salici-Populetum*) от съюза *Salicion albae*. В състава на тези гори участват макар и единично и други дървесни видове – *Alnus glutinosa*, *Fraxinus oxycarpa*, *Morus alba*, *Pyrus pyramidalis*, *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Ulmus minor*, а в последните години все повече се разпространява инвазивният вид *Acer negundo*. Характерно е масовото навлизане на американски неوفити в структурата на ценозите на Дунавските заливни гори. Такива са *Bidens frondosa*, *Echinocystis lobata*, *Sicyos angulatus*. Последните два вида са едногодишни увивни растения, които във вътрешността на някои острови образуват плътна покривка върху дървесния и храстовия синузий.

Поради богатите почви, върху които се развиват алувиалните гори, на много места те са напълно унищожени и заменени от обработваеми площи. Широко се практикува, както край р. Дунав, така и във вътрешността на страната, отглеждането на интензивни тополови култури (предимно *Populus x euroamericana* св. I-214) на мястото на естествени върбово-тополови гори (Цонев и Димитров 2012).

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том. 3 с категория “застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2012).

На територията на ТП „ДГС Тутракан” местообитанието е установено в следните отдели и подотдели: 1 а, 1 ж, 1 з, 1 и, 1 л, 1 м, 2 б, 2 д, 2 е, 2 и, 2 к, 3 а, 3 б, 3 в, 3 г, 3 ж, 5 е, 5 о, 6 а, 6 т, 6 ц, 7 а, 7 б, 7 в, 7 г, 7 д, 7 е, 7 ж, 7 п, 7 с, 7 ц, 7 ч, 8 д, 8 о, 9 к, 9 м, 10 е, 10 п, 11 ч, 13 р, 14 а, 14 б, 14 в, 14 г, 15 а, 15 б, 15 в, 15 г, 15 д, 15 е, 15 ж, 15 з, 16 а1, 16 б, 16 д, 16 е, 16 з, 16 л, 16 л1, 16 н1, 16 п, 16 р, 16 т, 16 ф1, 16 ц1, 16 ч1, 16 я, 17 а, 17 б, 17 в, 17 г, 17 д, 17 е, 17 ж, 17 з, 17 л, 17 м, 17 н, 17 р, 17 с, 17 т, 18 а, 18 б, 18 з, 18 к, 18 н, 18 р, 18 с, 18 т, 19 ж, 19 л, 19 с, 20 а, 20 б, 20 в, 20 г, 20 д, 20 е, 20 з, 20 и, 20 к, 20 л, 20 м, 20 н, 20 о, 20 п, 20 р, 20 с, 22 в2, 22 г2, 22 е2, 22 ж1, 22 к1, 22 л1, 22 п3, 22 у3, 22 я, 25 а, 30 а, 30 в1, 34 а, 34 и, 34 ф, 35 и, 35 к, 36 б, 67 а, 67 в, 67 г, 67 г1.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

За да бъдат запазени се препоръчва в тези гори да се преустанови всякаква стопанска дейност. Не се допуска трансформация на тези гори в интензивни култури. Необходимо е да се намери баланс между площите, заети от интензивни тополови култури и естествените крайречни екосистеми, доминирани от естествената крайречна растителност.

При необходимост от прилагане на мероприятията “почистване на речните корита” да се дефинират конкретни параметри на намесата. Допустимо е да се премахват само дървета в рамките на речното легло, които при екстремни нива на водите има реална опасност да бъдат изкоренени или пречупени, както и част от сухите дървета. При това мероприятие все пак трябва да се осигури и запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с храгСПи и т.н.

Необходимо е да се предприемат мерки за подобряване охраната на горите и преустановяване на незаконните сечи на крайречни дървета.

Въвеждане на забрани за редуциране на площите на този тип местообитания с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

ЗАПЛАХИ

Унищожаване на горите при прочиствания на речните корита, промени в хидрологичните условия (корекции, строителство и т.н.), подмяна с тополови култури. Трансформация на тези гори в интензивни култури.

G1.2232 (1) Helleno-Balkanic ash-oak-alder forests (Humid lowland oak forests)/ Смесени низинни и крайречни гори и лонгози (Влажни низинни дъбови гори)

Смесените низинни и крайречни гори и лонгози са част от интразоналната растителност, разпространена в долините на редица реки в България. Характерни особености са периодичните заливания, а в някои случаи и високата въздушна влажност. Почвата може да бъде добре изсушена между наводняванията или да остане мокра. В зависимост от водния режим, доминиращите дървесни видове са различни, но най-често принадлежат към родовете *Fraxinus*, *Ulmus* или *Quercus*. Тревният етаж е добре развит, с разнообразен видов състав, формирал се под влияние на зоналната растителност. Смесените низинни и котловинни крайречни гори и лонгози се отнасят към клас *Populetea albae* разреди *Fraxinetalia* и *Populetalialia*, и съюзи *Alno-Quercion roboris* и *Alnion incanae* (Димитров и Цонев 201). На територията на ДГС „Тутракан“ местообитанието е представено от варианти на подтипа Влажни низинни дъбови гори. Характерно за тях е, че са доминирани от полски бряст, плоски ясен и с участие на бяла върба. Част от тях са разредени, с ниска възраст, поради което може да се предполага, че представляват сукцесионен стадий на възстановяване на естествени крайречни дъбови или лонгозни гори.

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том. 3 с категория “критично застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2012).

На територията на ТП „ДГС Тутракан“ местообитанието е установено в отдели: 1 б, 1 г, 1 е, 1 к, 2 а, 2 д, 7 д, 12 а, 12 е, 12 ж, 13 а, 13 а1, 13 в, 13 д, 16 в, 16 м1, 16 о, 16 с, 16 ф, 17 и, 17 о, 18 и, 18 д, 18 м, 18 п, 19 г, 19 д, 19 и, 19 к, 19 о.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са горски екосистеми със сложна структура, богато биологично разнообразие и висока продуктивност. Те зависят в голяма степен от хидрологичния режим на територията и особено от достъпа до подпочвените води (ППВ). Не трябва да се допускат мероприятия, водещи до спадане на нивото на ППВ, като дрениране, корекции на водните течения и др. В случаите на използване на подпочвените води за напояване и битови нужди е необходимо да се прави периодичен мониторинг за нивото на ППВ, като не се допуска понижаването му до критични стойности.

Основна цел на управление на тези уникални горски екосистеми е тяхното запазване и възстановяване. Днес на много места все още съществуват условия и потенциал за възстановяването им.

В тези горски екосистеми се прилагат по-скоро поддържащи и възстановителни мероприятия, като в случая добивът на дървесина е следствие от постигането на основната цел. Стопанишването им трябва да е в съответствие с естествената динамика на насажденията. Препоръчва се използването на сечи с дълъг възобновителен период, които да осигурят устойчива, неравномерна мозаечна структура на насажденията (постепенно-котловинна, неравномерно-постепенна).

Не трябва да се планират и прилагат голи и краткосрочно-постепенни възобновителни сечи.

Не се допуска паша на домашни животни в насажденията.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с храпуци и т.н.

Не се допуска трансформация на тези гори в интензивни култури.

При възстановителни мероприятия, включващи залесяване, трябва да се използват местни репродуктивни материали.

Въвеждане на забрани за редуциране на площите на този тип местообитания с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

Необходимо е да се предприемат мерки за подобряване охраната на горите.

ЗАПЛАХИ

Унищожаване на горите при прочиствания на речните корита, промени в хидрологичните условия (корекции, строителство и т.н.), подмяна с тополови култури. Трансформация на тези гори в интензивни култури.

G1.737 Eastern sub-Mediterranean white oak woods/ Мизийски и тракийски гори от космат дъб (*Quercus pubescens*)

Горите от космат дъб България се отнасят към два подтипа местообитания. В Северна България се среща подтипът Мизийски гори от космат дъб.

Това са разредени, ксеротермни дъбови гори, доминирани от космат дъб (*Quercus pubescens*) с разпространение по варовиковите възвишения на местата с континентален климат. Тези гори са част от смесените дъбови гори, като обикновено заемат най-сухите и топли места по склонове предимно с южно или западно изложение. Видовият състав на съобществата на косматия дъб е динамичен и разнообразен. Дърветата са разклонени и често кривостъблени. Освен *Quercus pubescens*, в етажа на дърветата се срещат още *Acer campestre*, *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. frainetto*. Често, особено на места с плитка варовикова основа, масово расте и *Carpinus orientalis*, който може да образува и втори дървесен подетаж. В храстовия етаж има множество видове като *Cornus mas*, *Cotinus coggygia*, *Crataegus monogyna*, *Ligustrum vulgare*, *Paliurus spina-christi*, *Prunus spinosa*, *Rhamnus cathartica*, *Rosa gallica*, *Syringa vulgaris*, *Ulmus minor*. В тревния етаж се срещат предимно видове, характерни за ксеротермните дъбови гори. Такива са: *Asparagus officinalis*, *A. tenuifolius*, *Brachypodium sylvaticum*, *Buglossoides purpureocaerulea*, *Dactylis glomerata*, *Festuca heterophylla*, *Helleborus odorus*, *Lactuca quercina*, *Lathyrus niger*, *Orchis simia*, *Potentilla micrantha*, *Pulmonaria mollis* и др. Поради отворения характер и доброто осветление, във флористичния състав на горите от космат дъб участват много видове, които се срещат по поляните и ливадите, както и в редините на горите. Такива са: *Dichanthium ischaemum*, *Chrysopogon gryllus*, *Dictamnus albus*, *Echinops sphaerocephalus*, *Euphorbia polychroma*, *Filipendula vulgaris*, *Geranium sanguineum*, *Orchis purpurea*, *Primula veris* и др. (Цонев и др. 2012).

Тези гори са включени в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория "застрашено местообитание" (Бисерков и др. /ред./ 2012).

На територията на ТП ДГС „Тутракан“ местообитанието е установено в следните отдели: 27 г, 27 д, 27 к, 27 л, 28 а, 28 м, 28 н, 37 п, 39 л, 54 е, 54 л, 55 г, 55 д, 56 а, 56 о1, 56 п1, 56 т1, 63 р, 64 р, 67 б1, 67 л, 67 п, 67 ф, 68 л, 70 о, 71 а, 72 б, 72 п, 81 л, 81 п, 84 б, 84 г, 96 в, 97 б, 97 з, 97 и, 100 ж, 100 л, 102 е, 102 и, 102 м, 102 н, 102 у, 103 л, 103 м, 104 б, 104 в, 104 д, 104 т, 104 у, 104 ф, 104 х, 108 в, 108 д, 108 ж, 108 з, 108 л, 108 н, 108 р, 108 т, 109 л, 111 а, 111 в, 111 г, 113 у1, 118 ц, 120 л, 130 ч.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са горски екосистеми, които в повечето случаи растат при екстремни условия по отношение на влажност и богатство на почвата. Видовият им състав е богат, което се дължи и на специфичната „отворена“ структура на насажденията. Произхода на насажденията е издънков в резултат на водени голи сечи и издънково възобновяване. В голямата си част насажденията са с повече от 4-6 ротации. Консервационното значение на тези гори е свързано с влошеното им в резултат на човешката дейност състояние. Пресиленото им ползване в миналото и сега е довело до деградацията на първичните гори и почвата, негативна промяна на видовия състав и качеството на дървостоя, рязко намаляване на устойчивостта и продуктивността им. За повишаване производството на дървесина са правени реконструкции, при които коренната растителност основно е подменяна с нетипични иглолистни видове. В повечето случаи голата сеч е основната система за стопанисване на тези гори прилагана досега.

Паралелно с антропогенното натоварване, екстремалните екологични условия са създали репродуктивни механизми, които позволяват на тези гори да се развиват в тези условия. Ксерофитните дъбове зависят от издръжливостта на засушаване и способността на надземните части да умират и да се възстановяват отново. Конкуренцията от други видове при сухи условия обикновено е минимална, като големите засушавания са причина за периодични опожарявания. Голямата коренова системата, характерно репродуктивно приспособление за дъбовите популации развиващи се при тези условия, осигурява едновременно оцеляване при сухи условия и пожари. Косматият дъб, развиващ се на сухи местообитания, се размножава и с коренови издънки. Подобен начин на размножаване е свързан със сухия климат и е алтернатива на семенното възобновяване.

Ако се вземе решение за стопанисването им, изхождайки от спецификата на местообитанията и биологията на вида, приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период. Най-подходяща за видове с комбинирана репродуктивна стратегия е постепенно-котловинна сеч. Тя ще осигури по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с храупи и т.н.

ЗАПЛАХИ

Антропогенна фрагментираност на територията, пашата на животни, изваждане на биотопната дървесина и изсичане на горите във фаза на старост, намаляване процента на лесистост.

G1.7C41 Silver lime woods/Гори от сребролистна липа (*Tilia tomentosa*)

Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), възникнали предимно вторично на мястото на дъбови гори. Освен основният вид, в дървесния етаж участват *Acer campestre*, *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. robur*, *Quercus frainetto*, *Q. petraea* agg., *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *A. tataricum*, *Sambucus nigra*, *Sorbus torminalis*, *Tilia cordata*. В липовите гори няма развит храстов етаж. В някои съобщества сравнително често се среща

Staphylea pinnata, Други храстови видове, които участват в състава на липовите гори, са *Berberis vulgaris*, *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Corylus avellana*, *Crataegus monogyna*, *Ligustrum vulgare*, *Viburnum lantana*. Тревната покривка е с ниско покритие, като по-често се срещат *Arum maculatum*, *Buglossoides purpureoerulea*, *Dactylis glomerata*, *Hedera helix*, *Geum urbanum*, *Melica uniflora*, *Melittis melissophyllum*, *Ruscus aculeatus*, *Ruscus hypoglossum*, *Asperula taurina*, *Carex pilosa*, *Cephalanthera damassonium*, *Lilium martagon*, *Limodorum abortivum*, *Platanthera chlorantha*, *Stellaria holostea* и др. Характерно е масовото развитие на пролетни ефемероиди (*Anemone ranunculoides*, *Convallaria majalis*, *Corydalis bulbosa*, *C. solida*, *Ranunculus ficaria*, *Gagea minima*, *Galanthus elwesii*, *Helleborus odoratus*, *Isopyrum thalictroides*, *Lamiastrum galeobdolon*, *Polygonatum latifolium*, *Pulmonaria officinalis*, *Scilla bifolia*, *Viola odorata*, *V. reichenbachiana*), които на места формират кратковременен етаж с покритие до 80 (Цонев 2012).

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория "застрашено местообитание" (Бисерков и др. /ред./ 2012).

На територията на ТП „ДГС Тутракан“ местообитанието е установено в отдели: 23 а, 23 б, 23 в, 23 г, 23 е, 23 ж, 23 з, 23 и, 23 л, 23 р, 24 б, 24 ф, 25 д, 26 б, 26 г, 26 ж, 27 а, 27 ж, 27 и, 28 в, 30 г, 30 е, 30 ж, 30 з, 30 и, 30 к, 31 в, 34 д, 34 к, 35 а, 35 б, 35 в, 36 а, 39 с, 39 т, 40 р, 40 с, 40 ф, 41 б, 41 д, 44 д, 51 б, 51 е, 51 и, 51 к, 51 о, 52 в, 52 с, 52 т, 52 ц, 52 ю, 52 я, 53 л, 53 н, 53 о, 53 с, 54 а, 54 в, 56 в2, 56 д, 56 з, 56 и, 56 р, 56 ц, 58 г, 58 и, 58 к, 58 л, 58 р, 64 м, 64 н, 65 а, 65 б, 65 м, 65 с, 65 я, 66 б, 66 г, 66 п, 67 о, 68 б, 68 в, 68 ж, 68 и, 68 к, 69 б, 69 г, 69 д, 70 б, 70 в, 70 г, 70 д, 70 е, 70 и, 71 б, 71 в, 71 д, 72 а, 73 г, 75 б, 75 н, 76 б, 76 в, 76 ж, 76 з, 77 л, 78 б, 78 в, 78 г, 78 д, 78 з, 80 з, 80 и, 80 л, 84 а, 84 в, 85 г, 85 д, 85 ж, 85 з, 85 и, 85 л, 86 в, 86 и, 88 б, 89 б, 89 в, 89 г, 89 е, 90 а, 90 б, 90 г, 90 д, 90 е, 90 ж, 91 е, 91 о, 91 х, 91 ц, 91 ч, 92 а, 92 б, 92 в, 92 г, 92 д, 92 е, 92 л, 92 м, 92 н, 92 о, 92 п, 92 р, 93 а, 93 б, 93 в, 93 е, 93 ж, 93 з, 93 и, 93 к, 93 л, 93 м, 94 м, 94 н, 94 о, 94 п, 94 р, 94 с, 94 у, 95 в, 95 д, 95 е, 95 ж, 95 и, 95 к, 95 л, 95 н, 95 р, 95 с, 95 т, 95 у, 95 ф, 95 х, 96 ж, 96 н, 96 щ, 97 а, 98 ж, 98 з, 98 и, 98 к, 98 л, 98 м, 98 п, 99 а, 99 б, 99 в, 99 л, 99 м, 101 л, 105 б, 105 г, 105 д, 105 и, 105 л, 117 г, 117 д, 120 е, 125 в, 125 е, 126 в, 126 е, 127 е, 127 ж, 128 и, 128 к, 128 л, 129 а, 129 б, 129 г, 129 д, 129 е, 130 б1, 130 щ, 130 ю, 130 я.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Лесовъдските мероприятия трябва да подпомагат създаването на смесени насаждения и да осигурят тяхното структурно и видово разнообразие. Необходимо е, отгледните мероприятия да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта и качествените показатели на младите насаждения както и да се контролира видовия състав.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с храпуци и т.н.

Необходимо е да се прилага строг контрол при събирането на цветовете за стопански цели и недопускане сеч на клони и цели дървета за тази цел.

ЗАПЛАХИ

Антропогенна фрагментираност на територията, пашата на животни, изваждане на биотопната дървесина и изсичане на горите във фаза на старост, сеч на клони и цели дървета при събиране на цветовете за стопански цели.

G1.7A1 Euro-Siberian steppe [Quercus] woods/Лесостепни гори от цер (*Quercus cerris*) или дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*)

Гори доминирани от цер (*Quercus cerris*) или дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*) върху лъос в Дунавската равнина, Лудогорието и Добруджанското плато. На територията на България се различават два подтипа.

Към първия подтип се отнасят Лесостепните гори от цер. Към него се отнасят церови гори върху лъосовите възвишения на северните части на Дунавската равнина и Лудогорието, от 100 до около 400 m надм. вис. Церовите гори заемат билната, заравнена част на тези хълмове или склоновете предимно с южно, югозападно и югоизточно изложение. Обикновено по източните и северните склонове те преобладават в ценози на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), а в Лудогорието – и на обикновен габър (*Carpinus betulus*) и планински ясен (*Fraxinus excelsior*). На най-ерозирани места, тези гори преминават в гори и храсталаци на келяв габър (*Carpinus orientalis*). Лъосовите седименти, върху които се развиват съобществата на цера, са предимно глинести, което се отразява на почвената покривка, която също е по-тежка и глинеста в сравнение с местата, където се срещат термофилните смесени церово-благунови гори. Почвите са основно черноземи и файоземи, а по-рядко - лесивирани. Те са сравнително богати и дълбоки, но са сухи, като засушаването се задълбочава през летните месеци. В този район климатът се отличава с изразена континенталност - големи температурни годишни амплитуди, лятно засушаване и сравнително малка годишна сума на валежите (между 500 и 600 mm).

Лесостепните церови гори са разпространени основно на север от линията, свързваща градовете Видин - Брусарци - Тутракан Слатина - Койнаре - Летница - Павликени - Опака - Разград - Вълчидол - Варна. На юг, в границите на Предбалкана се увеличава участието на благуна (*Quercus frainetto*) и горите преминават в чисто благунови. Церовите гори са предимно

издънкови, но се срещат и смесени със семенни индивиди. Повечето са на възраст между 40 и 60 години и с височина на дървесния етаж между 8 и 10-20 m. Склопът варира от 0,6 до 0,9. В дървесния етаж, освен *Quercus cerris*, участват сравнително често още *Q. pubescens*, *Q. frainetto*, *Q. virgiliana*, *Q. dalechampii*, *Q. pedunculiflora*, *Sorbus domestica*, *Pyrus pyraister*, *Ulmus minor*, *Acer campestre*. На места могат да формират втори дървесен етаж *Acer tataricum*, *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus*, с височина около 5-6 m, но по-често те участват в храстовия етаж. В Лудогорието, на по-влажни места (в доловете) се появяват и видове като *Tilia tomentosa*, *Carpinus betulus*, *Sorbus torminalis*. В храстовия етаж доминира глогът (*Crataegus monogyna*), а при осветяването на гората, често вследствие на антропогенната дейност (неправилно провеждани санитарни сечи и паша), на много места (например в Средна Дунавска равнина) той се замества от смрадликата (*Cotinus coggygria*). Етажът на смрадликата обикновено е около 1-1,5 m висок, но на най-осветените места достига и до 3-4 m. Други храстови видове, които сравнително често участват са: *Chamaecytisus hirsutus*, *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Euonymus europaeus*, *E. verrucosus*, *Prunus spinosa*, *Rhamnus cathartica*, *Rosa gallica*, *Viburnum lantana*. В тревния етаж участват предимно видове, широко разпространени в дъбовите гори в България, но са примесени и с някои лесостепни елементи, характерни за светли гори и храсталаци. Най-често срещаните тревни видове в лесостепните дъбови гори са: *Allium fuscum*, *Betonica officinalis* (= *Stachys officinalis*), *Brachypodium sylvaticum*, *Buglossoides purpureocaerulea*, *Bupleurum praealtum*, *Clinopodium vulgare*, *Crocus flavus*, *Dactylis glomerata*, *Doronicum hungaricum*, *Festuca heterophylla*, *Fragaria vesca*, *Galium pseudaristatum*, *Geum urbanum*, *Glechoma hirsuta*, *Helleborus odorus*, *Iris sintenisii*, *I. variegata*, *Laser trilobum*, *Lathyrus niger*, *L. pannonicus*, *Lychnis coronaria*, *Muscari tenuiflorum*, *Peucedanum alsaticum*, *Sedum maximum*, *Serratula tinctoria*, *Tanacetum corymbosum*, *Teucrium chamaedrys*, *Verbascum phoeniceum*, *Viola odorata*, *Viscaria vulgaris*.

Лесостепните церови гори са част от големия комплекс на дъбовите гори от хълмистите равнини и предпланините на Югоизточна Европа от съюза *Quercion frainetto*, въпреки че показват преходна характеристика и някои от елементите са типични за лесостепния съюз *Aceri tatarici-Quercion*. Видове характерни за последния съюз са *Acer tataricum*, *Doronicum hungaricum*, *Lathyrus pannonicus*.

Лесостепните церови гори са били подложени на дългогодишно и силно антропогенно влияние – сечи, паша на селскостопански животни, опожаряване. Често (особено в Дунавската равнина и по-ограничено в Лудогорието) те имат много трудно възобновяване, а увеличаването на участието на някои храстови като смрадликата и житни треви, правят това възобновяване невъзможно. На много места тези гори са заменени от производни дървесни, храстови и тревни ценози – например на *Bothriochloa ischaemum* (= *Dichanthium ischaemum*), *Carpinus orientalis*, *Chrysopogon gryllus*, *Fraxinus ornus* (Цонев и Хинков 2012).

Този подтип е включен в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория “застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2012).

Вторият подтип включва Лесостепните гори от дръжкоцветен дъб. Към него се отнасят гори от дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*) в Североизточна България. Тези съобщества се развиват върху типични черноземи, най-често в някои плитки и неголеми по площ понижения. Там благодарение на приосновната скала – мощна покривка от глинест лъс върху карстовата подложка на платото, се формират временни водоносни хоризонти, задържащи вода през пролетта. Влияние върху растителността оказва и континенталният климат, малкото количество валежи и силните източни ветрове през зимата.

Горите на дръжкоцветен дъб са много малки по площ, изолирани и силно деградирани. От някои са останали само групи или единични дървета дръжкоцветен дъб. Освен дръжкоцветният дъб, в дървесния етаж се срещат още *Acer campestre*, *A. tataricum*, *Cerasus mahaleb* (= *Prunus mahaleb*), *Pyrus pyraister*, *Ulmus minor* и по-рядко *Quercus cerris*, *Tilia tomentosa*. Храстовият етаж обикновено е добре развит и в него участват *Crataegus monogyna*, *Cornus sanguinea*, *Cotinus coggygria*, *Euonymus europaeus*, *E. verrucosus*, *Ligustrum vulgare*, *Prunus spinosa*, *Rhamnus cathartica*, *Sambucus nigra*, *Viburnum lantana*, а по литературни данни и *Amygdalus nana*. Последният вид подчертава лесостепния характер на тези съобщества. В тревния етаж се срещат широко разпространени видове: *Betonica officinalis* (= *Stachys officinalis*), *Brachypodium sylvaticum*, *Buglossoides purpureocaerulea*, *Clinopodium vulgare*, *Filipendula vulgaris*, *Geum urbanum*, *Myrrhoides nodosa*, *Urtica dioica*, *Viola hirta*.

Лесостепните гори на дръжкоцветен дъб принадлежат към съюза *Aceri tatarici-Quercion*, разпространен в низините, главно край р. Дунав и северозападните брегове на Черно море, в Югоизточна Европа. Горите в България, които принадлежат към този съюз, се срещат много рядко в равнините и низините на Източна България (Цонев и Хинков 2012).

Този подтип е включен в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория “критично застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2012).

На територията на ТП „ДГС Тутракан” местообитанието е установено в следните отдели: 40 д, 40 е, 41 а, 41 м, 42 б, 42 ж, 42 к, 43 у, 44 а, 44 в, 44 г, 44 и, 44 н, 44 о, 54 г, 54 д, 54 ж, 54 м, 54 о, 55 л, 56 ж, 56 п, 56 с, 57 г, 57 д, 57 к, 57 м, 57 н, 57 о, 57 т, 57 у, 57 ф, 57 х, 57 щ, 58 з, 58 с, 59 б, 59 в, 60 в, 60 д, 60 ж, 60 и, 60 л, 60 н, 61 б, 61 в, 61 ж, 61 и, 61 к, 61 л, 61 м, 62 е, 62

ж, 62 з, 63 ч, 65 и, 72 с, 77 н, 77 о, 79 и, 84 к, 85 м, 96 я, 97 г, 97 ж, 99 г, 101 о, 108 к, 111 х, 113 щ, 119 в, 119 ц, 120 а, 120 д, 120 п, 130 в1, 131 р, 131 с.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са устойчиви за условията на стопанството горски формации, които са в съответствие с условията на средата. При тяхното стопанисване е необходимо да се прилагат лесовъдски системи, които да осигурят тяхното структурно и видово разнообразие, както и разнообразието от фази на развитие. Основна цел на стопанисването на издънковите гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни. Приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно постепенно-котловинна.

Отгледните мероприятия в стопанисването млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивостта и качествените им параметри. Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази и етапи в развитието на дъбовите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали "фаза на старост" (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с храГСПи и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

ЗАПЛАХИ

Антропогенна фрагментираност на територията, пашата на животни, изваждане на биотопната дървесина и изсичане на горите във фаза на старост, строителство на инфраструктурни и др. обекти.

Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Горите във фаза на старост (Old growth forests) представляват последната фаза от развитието на насажденията, които със своята специфична структура и функционалност са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми.

Гора във фаза на старост е горска територия, в която гората е достигнала значителна възраст, не е била обект на големи природни и антропогенни нарушения и се характеризира с наличие на стари живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид; дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони; дървета с храпуци; стоящи и паднали едроразмерни мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане. В голямата си част тези насаждения имат неравномерна пространствена и възрастова структура.

Необходимо е на най-малко 2% от територията на горскостопанската единица да бъдат отделени насаждения за осигуряване на гори във фаза на старост. Препоръчително е те да бъдат относително равномерно разпределени на територията, като площта на един комплекс от стари гори да бъде не по-малко от 40 ха. По възможност трябва да се осигури и свързаността на тези комплекси с коридори, които също са съставени от ГФС.

За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост определените насаждения трябва да се оставят на естествената им динамика. В тях се не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 30% от ГФС/. Приблизително 160 до 230 години са нужни за да се формира гора със характеристики, на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността ѝ зависи много от дървесния състав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастене (периодът е по-кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по-бавно в сравнение с хетерогенната).

- 1) Гори във фаза на старост – естествени насаждения на възраст 60-70 г. от бвrb, пбрс, чтп и бтп, които попадат в Защитени местности и в Защитените зони за опазване на природните местообитания по Директива 92/43/ЕИО: ОТДЕЛ, ПОДОТДЕЛ – ОБЩА ПЛОЩ, ХА

1 а, 1 г, 1 и, 1 ж, 1 з, 1 и, 1 к, 1 л, 1 м, 2 д, 2 л, 3 а, 3 б, 3 ж, 4 ш, 5 о, 6 т, 7 б, 7 п, 7 ц, 7 ч, 7 ш, 8 о, 10 е, 14 д, 15 з, 16 н1, 16 ф1, 18 т, 20 б, 20 в, 20 г, 20 е, 20 к, 20 л, 20 м, 20 н, 20 о, 22 г,

22 ж1, 22 п3, 24 о1, 25 а, 25 к, 27 д, 28 а, 30 а, 30 з, 30 б1, 30 в1, 30 г1, 30 д1, 30 е1, 30 ж1, 34 ф, 35 б, 35 в, 35 и, 35 к, 36 а, 36 б, 65 б, 65 ю, 67 г1, 68 в, 68 д, 68 ж, 68 и, 68 м, 70 б, 70 г, 70 и, 71 в, 73 г, 73 з, 75 г, 78 а, 83 а, 85 к, 91 г, 92 к, 97 ж, 100 л, 102 и, 102 о, 102 с, 102 у, 111 х, 113 у1. **Обща площ 483,4 ха (5,4%).**

Гори, оставени без планирани и провеждани дърводобивни мероприятия: 1б, 1-1, 2а, 2б, 2е, 2и, 2к, 2-1, 3в, 3г, 3д, 3-1, 3-2, 3-3, 3-4, 4ю, 4-2, 4-3, 4-4, 4-5, 5е, 5-2, 5-3, 6а, 6ц, 7а, 7в, 7г, 7д, 7е, 7ж, 7л, 7с, 7-1, 7-2, 7-3, 7-4, 7-5, 7-6, 8д, 8-1, 8-2, 9к, 9м, 10п, 10ц, 10-2, 10-3, 11-е, 11-ж, 11-2, 11-4, 11-5, 12а, 12-1, 12-2, 12-3, 12-4, 12-5, 13-1, 13-2, 14а, 14в, 15а, 15б, 15в, 15г, 15д, 15ж, 16-1, 16-2, 16-3, 16-4, 16-5, 16-6, 16-9, 16-10, 16-11, 16-12, 17-1, 17-2, 17-3, 17-4, 18-1, 18-2, 18-3, 18-4, 18-5, 18-6, 18-7, 18-8, 19-1, 19-2, 19-3, 20а, 20д, 20п, 20р, 20с, 20-1, 20-2, 20-3, 20-4, 20-5, 20-6, 21-1, 21-2, 21-3, 21-5, 21-6, 21-7, 21-8, 21-9, 22-1, 22-2, 22-3, 22-4, 22-5, 22-6, 22-7, 22-8, 22-9, 22-10, 22-11, 22-12, 22-13, 23-1, 24м1, 24-1, 24-2, 30-1, 31-1, 36-1, 37-7, 39-2, 52-1, 53-1, 53-2, 53-3, 53-4, 53-5, 54-1, 54-2, 54-3, 54-4, 54-5, 56-1, 56-2, 56-3, 56-4, 56-5, 56-6, 56-7, 56-8, 56-9, 56-10, 56-11, 56-12, 56-13, 56-14, 56-15, 56-16, 57-2, 57-3, 57-4, 57-6, 57-7, 58-1, 59-1, 60-1, 65-2, 66-1, 66-2, 66-4, 67-1, 67-2, 67-3, 67-4, 67-5, 67-6, 67-7, 67-8, 67-9, 67-10, 68-1, 69-1, 70-1, 72-2, 72-3, 73-2, 73-4, 74-2, 75-1, 77-1, 77-2, 77-4, 77-6, 80-1, 81-2, 92-3, 96-5, 99-2, 100-1, 100-2, 100-3, 100-4, 100-5, 100-6, 100-7, 100-8, 101-3, 102-2, 102-4, 102-5, 102-6, 104-1, 104-2, 104-3, 104-4, 104-5, 104-6, 104-7, 104-8, 104-10, 105-1, 105-2, 105-3, 105-4, 105-5, 106-2, 106-3, 107-1, 107-2, 107-3, 107-4, 108-1, 108-2, 108-3, 110-2, 110-3, 110-4, 110-5, 110-6, 110-7, 110-9, 110-10, 111-1, 111-2, 111-4, 111-7, 111-8, 111-9, 111-10, 111-11, 111-12, 111-13, 111-14, 111-17, 111-18, 111-19, 111-20, 111-21, 111-22, 112-2, 112-3, 112-4, 112-5, 112-6, 112-7, 112-8, 112-9, 112-10, 112-11, 112-12, 112-13, 112-14, 112-15, 112-16, 112-17, 112-18, 112-19, 112-21, 112-22, 113-2, 113-4, 113-7, 113-8, 114-1, 114-2, 114-3, 114-4, 114-5, 114-6, 114-7, 114-8, 119-2, 119-3, 120-1, 120-2, 120-3, 120-4, 120-5, 122-1, 123-2, 123-3, 124-2, 127-1, 127-2, 128-1, 130-1, 130-2, 130-3, 130-4, 130-5, 130-6, 130-7, 130-8, 130-9, 130-10, 130-11, 130-12, 130-13, 130-14, 130-15, 130-16, 131-1, 131-2, 131-3, 131-5, 131-6, 131-7, 131-9 с **Обща площ 924,7 ха (10,3%).**

ЗАПЛАХИ

1. Изчистване на насаждения от мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с храпупи, единични и групи със стари дървета.
2. Антропогенна фрагментираност на територията.
3. Намаляване процента на ГФС.
4. Намаляване процента на лесистост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В насажденията, отделени като гори във фаза на старост, **не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина**, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи, заемащи над 30% от площта ГФС.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Мониторингът на ГВКС 3 включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието им, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора.

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя може да се провежда веднъж или повече годишно, ако е необходимо сезонно отчитане, т.е. ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.

2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честотата, размери и разположение на празните пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличието на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.

3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.

4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да запознае всички с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

5. При извършване на мониторинга може да се окаже, че плановите за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси съвет от специалисти, които да определят дали има пропуски в плановите и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на вида екосистема. При установяване необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или могат да бъдат включени в защитени територии.

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМИНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните компоненти:

- **Гори представляващи единствени източници на питейна вода**
- **Гори от решаващо значение за водосбора**
- **Гори с решаващо противоерозионно значение**
- **Гори с пожарозащитни функции**
- **Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството**

На територията на ТП „ДГС Тутракан“ са представени типове ГВКС, свързани с екологичните функции на горските екосистеми. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от лесоустройствения проект и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП „ДГС Тутракан“ са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в близост до източници за питейно - битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водовземането и 50 м под него с ширина не по-малка от 1500 м от двете страни на реката.

Към момента на извършване на изследванията за наличие на ГВКС в ТП „ДГС Тутракан“, няма данни за установени ВКС 4.1 единствени източници на питейни води в горски територии на стопанството

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

1. До обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., се използват следните общи препоръки за лесовъдска намеса:

- ✓ Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- ✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8, тъй като се увеличава процента на евапотранспирация;
- ✓ Забрана за използване на голи сечи;
- ✓ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв.

2. Трябва да се извършва обучение на персонала, който участва в горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознае персонала с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.

3. След обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., горскостопанските мероприятия трябва да се съобразяват с посочените в нея режими на стопанисване и опазване.

4. В процеса на учредяване на СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсиране на пропуснатите ползи или увеличени разходи при стопанисването на горите .

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ЗАПЛАХИ 1.Складиране на дървесина непосредствено във водни течения.

2.Извършване на подвоз и извоз на дървесина, когато почвата е мокра и/или преовлажнена.

3.Намаляване на пълнотата на насажденията под 0,5.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

1. ГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);
3. ГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метрова ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);
7. ГТ попадащи в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г.

За територията на ТП ДГС "Тутракан" са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 4.2.4 и 4.2.5 от определението, съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС.

Отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.2.4 на територията на ТП „ДГС Тутракан”: 1 а, 1 б, 1 г, 1 е, 1 ж, 1 з, 1 и, 1 к, 1 л, 1 м, 2 а, 2 б, 2 д, 2 е, 2 и, 2 к, 2 л, 3 а, 3 б, 3 в, 3 г, 3 д, 3 ж, 4 и, 4 к, 4 у, 4 ц, 4 ч, 5 е, 5 о, 6 а, 6 т, 6 ц, 7 а, 7 б, 7 в, 7 г, 7 д, 7 е, 7 ж, 7 л, 7 п, 7 с, 7 ц, 7 ч, 8 д, 8 о, 9 к, 9 м, 10 е, 10 п, 10 с, 10 х, 10 ч, 11 а1, 11 м, 11 п, 11 с, 11 х, 11 ч, 12 а, 12 е, 12 ж, 13 а, 13 а1, 13 в, 13 ж, 13 л, 13 р, 14 а, 14 б, 14 в, 14 г, 15 а, 15 б, 15 в, 15 г, 15 д, 15 е, 15 ж, 15 з, 16 а1, 16 б, 16 в, 16 д, 16 е, 16 з, 16 л, 16 л1, 16 м1, 16 н1, 16 о, 16 п, 16 р, 16 с, 16 т, 16 ф, 16 ф1, 16 ц1, 16 ч1, 16 я, 17 а, 17 б, 17 в, 17 г, 17 д, 17 е, 17 ж, 17 з, 17 и, 17 л, 17 м, 17 н, 17 о, 17 р, 17 с, 17 т, 18 а, 18 б, 18 з, 18 и, 18 к, 18 л, 18 м, 18 н, 18 п, 18 р, 18 с, 18 т, 19 г, 19 д, 19 ж, 19 з, 19 и, 19 к, 19 л, 19 о, 19 с, 20 а, 20 б, 20 в, 20 г, 20 д, 20 е, 20 з, 20 и, 20 к, 20 л, 20 м, 20 н, 20 о, 20 п, 20 р, 20 с, 21 ж1, 21 к1, 21 л1, 22 в2, 22 г2, 22 е2, 22 ж1, 22 к1, 22 л1, 22 п3, 22 у3, 22 я, 23 п, 24 я, 25 а, 30 а, 30 б, 30 в, 30 в1, 34 а, 34 и, 34 ф, 35 и, 35 к, 36 б, 67 а, 67 в, 67 г, 67 г1, 81 х.

Отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.2.5 на територията на ТП „ДГС Тутракан”: 1 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 3 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 4 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, 1, 2, 3, 4, 5, 5 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 6 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, 7 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, 1, 2, 3, 4, 5, 8 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 9 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 10 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, 1, 12 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 13 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, 1, 2, 14 а, б, в, г, д, 15 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 16 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, л1, м1, н1, ф1, х1, 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 17 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 18 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 19 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 20 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 21 а, б, в, г, д, е, б1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 22 а, б, в, г, д, я, а1, б1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, б2, в2, г2, д2, е2, ж2, в3, п3, р3, с3, т3, у3, ф3, 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 24 и, м1, о1, 25 а, б, в, д, е, ж, ч, ш, щ, ю, 30 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, 1, 31 б, 34 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, ф, 1, 5, 35 а, б, в, и, к, 36 а, б, в, г, 1, 67 а, б, в, г, д, г1, д1, 10. Обща площ 1729.5 ха, от която 1555.8 ха залесена, 54.1 ха незалесена дървопроизводителна и 119.6 ха – незалесена недървопроизводителна.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.2

1. Планирането и провеждането на стопанските дейности в ГВКС следва да се съобразяват с поддържане и подобряване на ВКС 4.2.
2. За насажденията с ВКС 4.2, т.4 са в сила всички мерки, които са посочени за съответните насаждения, посочени във ВКС 3
3. В насажденията, формиращи 100 метровата ивица около р. Дунав и р. Янтра могат да се посочат следните общи препоръки за лесовъдска намеса:
 - ✓ За намаляване повърхностния воден отток да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие с гора на горските територии в ивицата;

- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия с използване на местни видове за увеличаване лесистостта;
 - ✓ В насаждения с влошени структурни параметри и устойчивост да се планират и прилагат възстановителни мероприятия;
4. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.
5. Поради опасността от ерозия, трябва да се използват технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина.
6. След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища);

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.2

В мониторинга на ВКС 4.2. се включват параметри като здравословно състояние на гората, наличие и интензивност на ерозионните процеси, промени в структурата и състава на насажденията, количество и структура на мъртвата дървесина. Като допълнение се организира мониторинг на параметри, характеризиращи водорегулационните функции на гората, като динамика на лесистостта, ерозионните процеси, степен на повреди по крайречната растителност и др.

За определяне на отклонения в функционалността на тези гори може да се използва мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ЗАПЛАХИ

Нарушаване на видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията. Намаляне на склопеността на насаждението при сечта, нарушаване на естествената груповая структура на насажденията. Залесяване с немесни видове.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

1. ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;
2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси,
3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон между 20°–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°;

Гори на стръмни терени, на които дърводобива не е икономически рентабилен – подотдели 102 с с площ 8.6 ха и възраст 70 г., 102 с с площ 8.3 ха и възраст 60 г, 25 к с площ 17.4 ха и възраст 90 г. Подотделите попадат в зоните по НАТУРА 2000. Дървесните видове са космет дъб, цер, габър и сребролистна липа.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1. Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.
2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
- ✓ Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
- ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
- ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ При много стръмни терени (31–45°) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
- ✓ При каменливи и урвести терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;

- ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;

В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:

- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
- ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;
- ✓ Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3. Да се определят и картират пътищата и временни складове, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, заплашени от ерозия и/или, в които мониторингът показва повишени нива на ерозия.

5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.

2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:

- ✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ). Наблюдение – всяка година;
- ✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.

3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:

- ✓ При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;
- ✓ Площна динамика на свлачището;
- ✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;

Наблюденията се извършват всяка година.

ЗАПЛАХИ Предизвикване на ерозионен процес при извеждане на лесовъдските мероприятия. Намаляване на склопеността на насаждението при сечта. Нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина и дърводобив. Горски пожари. Прилагане на лесовъдски системи, при които пълнотата на насаждението да сенамаля под 0,5, извеждане на горскостопански мероприятия на каменливи и урвести терени, използване на техники и технологии нарушаващи почвената покривка.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. И максимум 250 м. И състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и тополови култивари.

На територията на ТП ДГС „Тутракан“ като гори, представляващи бариера за разпространение на пожари са определени: 24 ф, 25 д, 63 р, 63 х, 63 ч, 66 б, 67 л, 67 о, 67 р, 70 о, 71 а, 72 а, 72 б, 72 п, 72 с, 84 а, 85 г, 85 ж, 85 и, 85 л, 85 м, 86 в, 86 и, 90 а, 90 б, 90 г, 90 и, 94 м, 97 г, 101 о, 102 е, 102 и.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.4

1. Да не се допуска фрагментация на тези гори. Насажденията с отворен склоп или гори в които е воден дърводобив с висока интензивност са по-предразположени към пожари, тъй като създават предпоставки за увеличаване на тревното и храстовото покритие.

2. В наличните ивици широколистни гори да се запази и поддържа широколистния състав на гората. При стопанисването им да не се допуска понижаване на пълнотата под 0.7 върху цялата площ на ГВКС 4.4. При възобновителните сечи да се използват лесовъдски системи, които подпомагат създаването на групов структура.

3. При липса на подобни ивици да се планира създаването на буферни зони от пожароустойчиви дървесни видове с подходящи схеми на залесяване.

4. Да се разработят планове за борба с пожарите, които включват стандартни оперативни процедури за борба с пожарите и обучение на персонала, съгласно горското законодателство в страната.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.4

При тази ВКС се извършва мониторинг за честотата и площното разпространение на запалванията и пожарите в горскостопанската единица.

ЗАПЛАХИ

Фрагментация на горите. Намалена склопеност в насажденията. Увеличено участие на иглолистните видове. Изсичане на буферните зони от пожароустойчиви дървесни видове.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;

2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).

3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

За територията на ТП „ДГС Тутракан“ са идентифицирани гори, които отговарят на определението за ВКС 4.5.

1. Полезащитни пояси – отдели и подотдели: 11 д1, 21 п, р, с, т, у, ф, а1, в1, 22 п1, р1, х1, ц1, ч1, 6, 7, 23 м, н, 36 ц, 37 а, б, в, д, ж, з, и, к2, 38 т, у, 40 л, м, 53 ч, ш, щ, 2, 3, 4, 56 б2, 59 г, д, е, з, 2, 3, 64 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 105 н1, о1, 110 ф1, х1, ч1, ш1, щ1, в2, г2, 111 п1, 112 а, б5, е5, ж5, з5, и5, к5, л5, м5, н5, п5, ю5, 20, 113 е, ж, з, и, ч, ш, щ, ю, я, а1, ф1, ю1, 4, 7, 114 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, г1, д1, и1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, а2, б2, в2, г2, л2, з3, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 115 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, 116 ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, 119 ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, с обща площ 382.9 ха, от която 369.9 ха залесена и 13.0 ха – незалесена недървопроизводителна.

2. Защитна ивица на река Дунав – отдели и подотдели: 1 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 3 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 4 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, 1, 2, 3, 4, 5, 5 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 6 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, 7 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, 1, 2, 3, 4, 5, 8 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 9 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 10 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, 1, 12 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 13 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, 1, 2, 14 а, б, в, г, д, 15 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 16 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, л1, м1, н1, ф1, х1, 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 17 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 18 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 19 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 20 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 21 а, б, в, г, д, е, б1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 22 а, б, в, г, д, я, а1, б1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, б2, в2, г2, д2, е2, ж2, в3, п3, р3, с3, т3, у3, ф3, 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 24 и, м1, о1, 25 а, б, в, д, е, ж, ч, ш, щ, ю, 30 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, 1, 31 б, 34 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, ф, 1, 5, 35 а, б, в, и, к,

36 а, б, в, г, 1, 67 а, б, в, г, д, г1, д1, 10, с обща площ 1729.5 ха, от която 1555.8 ха залесена, 54.1 ха незалесена дървопроизводителна и 119.6 ха – незалесена недървопроизводителна.

Д.з.г. пояс: 16 ц1, 37 п, 111 х, 113 у1.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5.1

Крайречните съобщества имат изключително важна защитна и противоерозионна роля и естетическа стойност. Поради факта, че са гранични екосистеми, те оказват благотворно влияние върху водните екосистеми посредством регулация на температурния режим и създаване на нови местообитания.

През последните десетилетия тези гори са обект на засилено негативно антропогенно влияние в резултат на изискванията за почистване на речните корита, които на много места се изпълняват не с оглед осигуряване на нормален воден отток на реките, а с явно комерсиална цел. Това на практика води до унищожаване на тези изключително важни за речните екосистеми гори.

За да бъдат запазени е необходимо **в тези гори да се спре всякаква дейност с изключение на санитарни сечи за отстраняване на част от сухите дървета**. При това мероприятие все пак трябва да се осигури и запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с хралупи и т.н

При необходимост от прилагане на мероприятиято “почистване на речните корита” да се дефинират конкретни параметри на намесата. Допустимо е да се премахват само дървета в рамките на речното легло, които при екстремни нива на водите има реална опасност да създадат условия за задръстване и/или пречат на речния отток.

Не се допуска трансформация на тези гори в интензивни култури. Необходимо е да се предприемат мерки за подобряване охраната на горите и преустановяване на незаконните сечи на крайречни дървета.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5

След провеждане на лесовъдски мероприятия е необходимо да се следи за изменения във състоянието и изпълнението на функции на гората като защитен фактор.

ЗАПЛАХИ

Повишена интензивност на провеждани сечи в тези гори или провеждане на сечи с малък възобновителен период.

ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето е оценена потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава гората.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните хора получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно националното ръководство за определяне на ГВКС, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- Дърва за огрев и битови нужди
- Паша и фураж – сено и листна маса
- Недървесни продукти – гъби, лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

Ползване на дървесина

Предложеното годишно ползване от всички видове сечи в държавните горски територии в обхвата на дейност на ДГС „Тутракан“ е 31199 куб.м. стояща маса без клони, като по групи сечи ползването е следното:

Вид сеч	Добив в куб.м	%
Възобновителни	27874	87,3
Санитарни	1135	3,6
Отгледни	2863	9,1
Всичко	31199	100,0

Година	Реализирана дървесина за местното население/пл.куб.м.
2018	1405
2019	789
2020	664
2021	795
2022	1597
2023	До 07.06 - 964

Паша

Ежегодно се допуска паша на едър или дребен добитък на площ от 5191,9 ха.

Блоковете за паша са направени по землища, като за всеки горскостопански участък е направен отделен проект за паша.

Годишно се допуска паша на 3 376 броя едър добитък или на 20 768 броя дребен добитък. Допустимия брой добитък е определен по нормативи – 0,67 броя едър добитък на един хектар и 4 броя дребен на един хектар. В района на стопанството наличния брой добитък, намиращ се в населените места, е значително под допустимия.

Не се разрешава паша на кози.

Забранена е пашата в защитните гори, в насажденията достигнали турнус на възраст, насаждения и култури с височина под 3 м за едър и под 1,5 м за дребен добитък.

Добив на сено

Не се предвижда добив на сено, тъй като горското стопанство не разполага със собствени сенокосни ливади.

Добив на горски плодове и билки

В района на стопанството има възможност да се добиват цвят и листа от глог, дрян, шипка. Поради недоброто санитарно състояние на липовите насаждения, не се предвижда добив на цвят и листа от липа.

Дейността на горското стопанство да се сведе до контрол и издаване на разрешителни за събиране на горски плодове, билки и гъби.

Ловностопанска дейност

ТП ДГС Тутракан разполага с държавен ловностопански район „Бобла“, предоставен за стопанисване на ТП ДЛС „Дунав“ гр. Русе в ловностопанско отношение и ловностопански райони, предоставени на тринадесет ловнорибарски дружини към Сдружение „Ловно-рибарско дружество Сокол“, гр. Тутракан. Взаимоотношенията между ТП ДГС Тутракан и дружинките е добро. Основните видове дивеч, които се срещат на територията на стопанството са – благороден елен, сърна, дива свиня от едрия дивеч, заек, фазан, яребица от дребния дивеч, вълк, чакал, лисица от хищниците.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5

Общи препоръки за управлението на горите в ДАС с цел съхраняване на социалната им значимост:

- Изготвя се оценка на социалното въздействие на управлението на горите при което са идентифицирани засегнатите групи, проведени са консултации с техни представители, идентифицирани са основните въздействия на горскостопанските дейности върху тези групи и са разработени и консултирани мерки за намаляване на идентифицираните негативни въздействия. Предписаните мерки се вземат предвид при горскостопанското планиране и вземането на управленски решения.
- Ръководството на ДГС осъществява срещи с представителите на засегнатите групи. Жителите на местните общности трябва да имат възможност да обсъждат всички притеснения, свързани с горскостопанските дейности в социален и екологичен аспект, с директора на ДГС през приемните му дни.
- Поради високата степен на зависимост на местното население от дърва за огрев и битови нужди, този елемент и в бъдеще ще бъде ключов по отношение определяне на отношението на местните хора и общински администрации към управлението на горите в стопанството. Ръководството на горското стопанство трябва да предвижда необходимите количества дърва за добив, без обаче да бъде превишано предвиденото в горскостопанския план годишно ползване;
- Да се ползват възможностите за допълнителни приходи от събиране на такси по съответните тарифи за ползване на недървесни горски продукти и извършване на туристически дейности в земите от горския фонд;
- Да не се извършват голи сечи и подмяна на естествената горска растителност;
- Да не се извършват залесявания с не-типични и не-местни видове;
- Да не се превишават по обем и интензивност ползванията определени в горскостопанския план.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5

Общи препоръки за мониторинг на управлението на горите с цел съхраняване на социалната им значимост:

- Периодично да се извършва консултация с местната власт и населението за проверка социалната значимост на ресурсите на територията на стопанството съгласно определението за ВКС 5;

ЗАПЛАХИ

1. Превишаване по обем и интензивност ползванията определени в горскостопанския план.
2. Незадоволяване на нуждите на местното население от дърва за огрев и битови нужди.

ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата. Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии.

Такива ГВКС в България, съдържащи ВКС 6, са всички:

- 1. Гори и земи от горския фонд попадащи в 500 м ивица около манастирите;**
- 2. Гори или земи от горския фонд попадащи в 100 м ивица около параклиси, оброчища, аязма, текета, определени по приложения списък в *Приложение 6* и при консултации с местните хора;**
- 3. Гори или земи от горския фонд попадащи в границите на паметниците на културата или в техните охранителни зони, определени по реда на Закона за Паметниците на Културата (ЗПК);**
- 4. Гори или земи от горския фонд попадащи в ивица от 100 м около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, носещи стойност за съхраняване на културното наследство и националните традиции посочени в приложения списък по *Приложение 6*.**

Горски територии - културно исторически обект - подотдел 22 г , с площ 2.1 ха, който попада в Защитена местност "Сая Кулак"-историческо място – 1867 г. е слязла на родна земя четата на Панайот Хитов, която след пренощуване се е отправила за Балкана.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6

Да не се планират и провеждат мероприятия, които водят до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС 6 (напр. голи сечи, краткосрочно-постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност). Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета). През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

Веднъж на 2 години да се извършва консултация с местната власт, населението, културните и туристически организации за проверка дали определените ГВКС запазват значимостта си съгласно определението за ВКС 6, както и за поява и описване на нови ГВКС на територията на стопанството.

Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в ГСП, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.

ЗАПЛАХИ

Извеждане на сечи нарушаващи културното, историческото значение и естетическия характер на гората. Мероприятия, водещи до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората. Нарушаване на видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията. Залесяване с нетипични и неместни видове. Нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина и дърводобив. Горски пожари.